

Kainuun ELY-keskus

kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi

Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry

Yrittäjätie 24, 70150 Kuopio

Jukka Koski-Vähälä, toiminnanjohtaja, MMT

jukka.koski-vahala@vesiensuojelu.fi, 0500 848171

LAUSUNTO

11.5.2020

Asia:

Lausunto Terrafame Oy:n Kolmisopen esiintymän hyödyntämisen ja kaivospiirin laajennushankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (KAIELY/160/2020)

Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry muistuttaa, että arvioitavissa vaihtoehtoissa olisi oltava mukana vaihtoehto, jossa Kolmisopen louhos hyödynnetään täysimääräisesti, mutta kaikki toiminnot sijoittuvat nykyiselle kaivosalueelle tai hieman aluetta laajentaen. Tämä osoittaisi, että kaivostoiminnan vaikutuksia pyritään rajaamaan ja käyttämään BAT:n mukaisia toimintatapoja ympäristövaikutusten alentamiseksi. Jo nykyisellä volyyymilla vesienhallinnan ongelmana alueiden rajaaminen ja kontaminoituneen veden määrän alentaminen.

Kaivospiirin laajentamista perusteellaan, koska nykyisen kaivospiirin sisälle mahtuu ainoastaan Kolmisopen ensimmäinen sivukivialue KS1. Kaivospiirin laajentaminen tarvitaan pitkällä tähtäimellä myös uusien sekundääriliuotusalueita varten. Vaihtoehdossa VE2 kaivoksen tuotanto voisi jatkua 2040-luvun alkuun ja vaihtoehdossa VE3 2050-luvulle. Arviointiohjelmassa onkin perusteltava, miten on mahdollista, että ainoastaan 10 vuotta pidempi tuotantoaika vaatii kaivospiirin laajentamista ja ympäristövaikutuksia aiheuttavien toimintojen sijoittamista peräti noin kaksi kertaa nykyistä suuremmalle alueelle. Ohjelmaluonnoksessa ei ole edes esitetty kaivospiirin laajentamisen pinta-alaa. Aiemmin haettu kaivospiirin laajennus on peräti 73 km² eli yli 1,2-kertainen nykyiseen. Toki mineraalivarannot ovat suuremmat kuin malmivarannot, mutta tästä huolimatta näin mittava kaivospiirin ja toimintojen alueellinen laajentaminen ei ole BAT-tason mukaista toimintaa eikä etenkin vuosikymmenien kuluttua.

Vesistöjen tilaa on kuvattu suppeasti, mutta arviointiohjelmaan riittävästi. Lisäksi alueen vedenlaatua tarkkaillaan ja raportoidaan laajasti. On kuitenkin huomioitava, että aiemmin pilaantuneen Kivijärven huonoa tilaa sekä kunnostustarvetta ja -velvoitetta ei ole käytännössä lainkaan tuotu esille. On erittäin tarkoituksenmukaista esittää positiivista kehityssuuntaa, kun järven pohjaeläimistö on käytössä tuhoutunut.

Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry muistuttaa, että vesistövaikutusten ulottuvuudessa on huomioitava vesistöalue ja sen myötä vesimäärät ja muut luontaiset olosuhteet. Siten vesistövaikutusten arviointiin ei voida soveltaa kuvassa 5-2. esitettyä vaikutusten tarkastelualueen rajausta. Vuoksen vesistöalueella vesistövaikutusten arviointi tulee ulottaa Syväri-järvelle saakka, koska jo aikaisemman toiminnan vaikutukset ovat ulottuneet sinne saakka. Lisäksi vaikutusten arviointia on suoritettava Sopenjoen valuma-alueella. Arviointiin on sisällytettävä toiminnan pitkäaikaisvaikutus, kuormittavien aineiden sekä toimintojen yhteisvaikutukset sekä riskien seurausten arviointi ja varautuminen niihin muutoin kuin vesien purkumahdollisuuksilla.

Jo YVA-vaiheessa keskeistä on tarkastella toteuttamiskelpoisia vaikutusten rajoittamistoimenpiteitä toiveiden sijaan. Tämä periaate on kuitenkin vaarantunut jo hankkeen lähtökohdassa. Kaivostoiminnan jatkumista ollaan valitettavasti toteuttamassa resurssitehokkuuden sijaan vanhakantaisella toimintojen monistamisella laajemmalle yhä laajemmalle alueelle. YVA-ohjelmaa on muutettava siten, että selostuksessa tulee arvioitavaksi myös tiiviimpi alueiden käyttö ja suppeampi kaivospiirin laajennus.